ABOVSKÝ hlásnik

Regionálne združenie obcí Hornád

17. ročník, číslo 4, december 2022
www.regionhornad.sk

Príbehy, zaujímavosti

Tretí najlepší slovenský časopis v kategórii neziskových a rozpočtových organizácií súťaže Podnikové médium roka **za roky 2012, 2017 a 2018**. Vydáva Regionálne združenie obcí Hornád: Belža, Čaňa, Geča, Gyňov, Haniska, Kokšov-Bakša, Košická Polianka, Nižná Hutka, Nižná Myšľa, Seňa, Skároš, Sokoľany, Trstené pri Hornáde, Valaliky, Vyšná Hutka, Vyšná Myšľa, Ždaňa.

- Inšpiratívne ženy a muži zlepšujú svet
- Kde sa dajú ušetriť náklady za energie
- Nadšenci si porovnali chovateľské úspechy
- Liaheň futbalových talentov vznikla v Ždani
- Umenie ako cesta k vnútornej harmónii

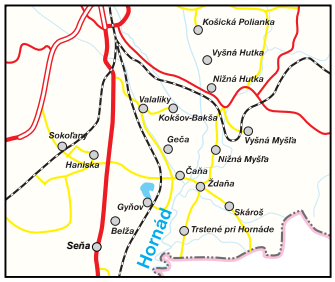

Buďme citlivejší po celý rok

Na sviatočné obdobie na prelome rokov sa teší väčšina z nás. Chápeme, že pokoj a spolupatričnosť je viac ako bohatý štedrovečerný stôl a množstvo darčekov. To, čo nám zostáva v pamäti najdlhšie, je pohoda a zmierenie. Teda veci, ktoré sa nedajú kúpiť za peniaze. Možno aj zimou dýchajúce fotografie Martiny Fedorčákovej z Kokšova-Bakše, plné človečiny, v nás prebudia chuť správať sa k druhým lepšie, hľadať to, čo nás spája. Tak ako pamiatka na celý život – fotka pre Alexandru, Maroša a Danka Hrivnákovcov z Kokšova-Bakše s členom rodiny – trojlabkovou sučkou Lindou. Pani Alexandra ju zachránila, keď pôsobila ako veterinárka lekárka na UVLaF v Košiciach.

Slovo na úvod

Bez oddychu

Život je už raz taký, nedá nám vydýchnuť. Neraz nám nasúka toho veľa naraz – pandémiu covidu, vojnu na Ukrajine, vysokú infláciu, spojené voľby a ešte aj energetickú krízu a blížiace sa Vianoce. Ani sme si nemysleli, že to všetko môže prísť v jednom balíku, a už vôbec nie, že sa to dá zvládnuť. Ale zvládame! S krehkou trpezlivosťou, uskromnením sa, s pomocou rodiny, priateľov či dobrovoľníkov. S vierou v dobro, v Božiu moc a s nádejou, že to skončí.

A zvládneme to aj my v samospráve. Možno s problémami, možno bez pomoci štátu, no s vaším pochopením, prispením a silou komunity v každej obci. Vaše správne rozhodnutie z októbrových volieb potvrdíme každodennou tvrdou prácou pre vás, naše obce a región Hornád. Určite to bude trochu bolieť, no budeme konať tak, aby tej „bolesti" bolo čo najmenej. Nezabúdajme, že prekonávaním prekážok rastieme, múdrieme a posúvame sa vpred.

V mene všetkých starostov 17 obcí regiónu Hornád vám prajem pokojné a radostné Vianoce a zdarný šťastlivý nový rok 2023.

Miloš Barcal, starosta obce Haniska

Zvolili sme kontinuitu

Posledná októbrová sobota bola po prvýkrát dňom spojených komunálnych a regionálnych volieb.

Vo voľbách starostov obhájilo svoje posty až 16 zo 17 hláv obcí v našom mikroregióne. Jediným novým starostom sa stal **Ľuboš Janke**, ktorý v Sokoľanoch vystriedal **Františka Beregszászího**, keď ho nechal za sebou o 34 hlasov.

Štyria kandidáti a staronoví starostovia – **Denisa Vargová** v Gyňove, **Marta Petrilová** v Košickej Polianke, **Agáta Nosáľová** vo Vyšnej Hutke a **Marek Habina** vo Vyšnej Myšli získali 100 % všetkých platných hlasov.

S pomerne veľkým náskokom (o vyše 20 % a viac) obhájili svoju funkciu **Ondrej Pravda** v Belži, **Michal Rečka** v Čani, **Patrik Rusňák** v Geči, **Iveta Vasilenková** v Nižnej Hutke, **Marcela Gallová** v Seni, **Matej Kočiš** v Trstenom pri Hornáde, **Štefan Petrík** vo Valalikoch a **Ján Kokarda** v Ždani. Posledne menovaný zvíťazil od roku 1990 v starostovských voľbách už po deviaty raz za sebou.

Tesnejšie boli výsledky v Kokšove-Bakši, kde **Mikuláš Hudák** zvíťazil o 109 hlasov, **Miroslav Sisák** v Nižnej Myšli o 67, **Ľubomír Vranka** v Skároši o 52 a v Haniske bol medzi **Milošom Barcalom** a **Matúšom Staršími** rozdiel iba 6 hlasov.

Najvyššiu účasť vo voľbách mali už tradične v Belži (76 %), Nižná Hutka zaznamenala 68,4 % a Kokšov-Bakša dosiahla 66,4 %. Najmenej voličov prišlo k urnám v Košickej Polianke (37,5 %), Valalikoch (38 %) a Čani (39,8 %).

Tri posty v krajskom parlamente

Už tradične veľmi dobre sa našim kandidátom darilo vo voľbách do zastupiteľstva Košického samosprávneho kraja. **Ján Kokarda** získal absolútne najvyšší počet hlasov zo všetkých kandidátov v okrese Košice-okolie, hlasovalo zaňho 5 779 občanov. Medzi deviatku poslancov za náš okres prenikli aj **Imrich Bakši** zo Ždane (3. miesto, 4 964 hlasov) a **Michal Rečka** (5. miesto, 4 740 hlasov). A iba 42 hlasov chýbalo na zvolenie **Marcele Gallovej**, ktorá skončila na 10. mieste ako prvá náhradníčka (3 593 hlasov). *red*

Nový starosta Sokolian Ľuboš Janke, ktorý žije v obci celý život, vidí možnosť na posun vpred v mnohých oblastiach.

Plány nového starostu Sokolian

Prečo ste sa rozhodli kandidovať na starostu?

Na začiatku môjho rozhodnutia boli dlhodobé podnety občanov, že nastal správny čas na zmenu. Stotožniť sa s myšlienkou kandidovať a vstúpiť do súboja nebolo jednoduché. Som presvedčený, že pre správne napredovanie obce je nutné, aby nový starosta mal od nástupu do funkcie prehľad a skúsenosti. Nadobudol som ich počas niekoľkých rokov ako poslanec obecného zastupiteľstva a člen finančnej komisie a taktiež pôsobením ako riadiaci manažér výrobného podniku.

Aké sú vaše plány a vízie pre obec?

Prioritne je potrebné riešiť technickú vybavenosť obce, či už ide o zníženie energetickej náročnosti alebo pokračovanie v realizácii kanalizácie. Víziou môjho pôsobenia je, aby ľudia neodchádzali do okolitých obcí a Košíc. Chcem podporiť podmienky individuálnej výstavby, modernizovať priestory kultúrneho domu a zefektívniť jeho využitie, rozbehnúť čiastočnú rekonštrukciu MŠ – to všetko s čo najväčším využitím projektov EÚ. Rád by som podporil v sociálnej oblasti ľudí, ktorí potrebujú pomoc. Sokoľany sú špecifické svojou blízkosťou k železiarňam, preto je nutné zamerať sa na ekologický stav obce. Ako prvé systémové riešenie je nakladanie s odpadom v časti obce, kde žije marginalizovaná rómska komunita. *red/MF*

Predĺžená ruka Hlásnika

Tvorte s nami web regionhornad.sk

Každá zo 17 obcí nášho regiónu, ktorým pretekajú tri rieky – Hornád, Olšava a Torysa, je jedinečná.

Jedna prírodnými krásami, druhá bohatou históriou, ďalšia modernými prvkami či kreatívnymi dielkami v priestore. V niektorej je čulý spoločenský ruch, v inej zažívajú obyvatelia pokojné bytie. Každá má svojho „ducha" a oplatí sa ho objaviť a zachovať. Viaceré jedinečnosti sme už zaznamenali na stránkach webu regionhornad.sk, ale mnohé sú ešte neodkryté. Podelíte sa s nami o ne?

Zapojte sa aj do našej pravidelnej súťaže a objavte, **v ktorej obci sa nachádza Park profesora Hlaváča**. Odpovede posielajte na e-mail regionhornad@gmail.com alebo poštou na adresu redakcie do **22. januára 2023**. Uveďte aj svoj telefonický kontakt. Zo správnych odpovedí vyžrebujeme **jedného výhercu vecnej ceny**.

Správna odpoveď na súťažnú otázku z č. 3/2022: V ktorom roku vzniklo Regionálne združenie obcí Hornád? znie: 1992. Výhercom je **Maroš Köver** z Čane. Gratulujeme! *mflor*

Kalendár podujatí

5. január . . . . . Novoročný koncert vážnej hudby, Vyšná Myšľa
6. január . . . . . Po srnčej stope, Skároš – od 10:00 hod.
28. január . . . . . Prechod Slanskými vrchmi, Nižná Myšľa
január a február . . . Regionálny hokejový turnaj, zimný štadión Čaňa

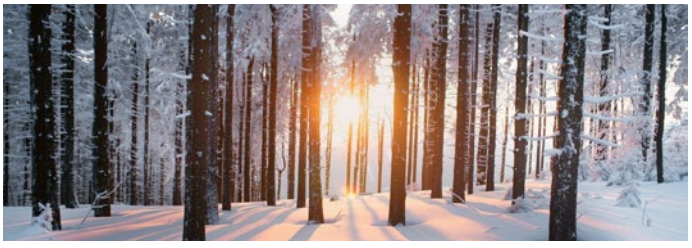

O všetkých pripravovaných vianočných, silvestrovských, novoročných, fašiangových podujatiach, o plesoch, karnevaloch či zabíjačkách vo vašej obci sa dočítate na obecných webových alebo fejsbukových stránkach.

Predstavujeme Martinu Fedorčákovú

Vianočné motívy ako uliate

Sála z nej milota, pokoj a mäkká pokora i rozhodnosť zároveň.

Martina Fedorčáková, profesionálna fotografka z Kokšova-Bakše. Tam má aj ateliér. Na svojej webovej stránke fedorcakovaphotography.com sa predstavuje celkom jednoducho: Som fotografka z okolia Košíc a veľmi rada s vami strávim čas.

V redakcii sme si spolu s ňou jej tvorbu pozerali dosť dlho. Ale hneď som nadobudla pocit, že fotenie vianočných rodinných motívov je pre ňu ako stvorené. Mäkkosť, pohoda, prajnosť, až idylické bytie dýchalo z každého z jej dielok.

Rada fotí ľudí, na prírodu sa až tak nezameriava: *„Možno ešte na vodu alebo vodopád,"* smeje sa.

Jej dielka sú štylizované, hravé, často aj vtipné a vždy prikrášlené. Čím?

Dievčatko – detail tváre s pohľadom anjela

„Prirodzenosťou. Ona je našou podstatou. Len ju treba odkryť. Pred jej fotením sa rodinka, deti, páry či sólo muži a ženy krásne oblečú, upravia, s úsmevom sa posadia či zapózujú pri pôvabných dekoráciách. Býva to malý slávnostný obrad, žiadna rýchla momentka z mobilu. Následne sa venujem úprave fotiek. Postprodukcia mi zaberie aj polovicu času na zákazke. Taká fotka je potom pamiatkou na celý život," vyznáva sa.

Počas prvej materskej so synom Leonardom tvorila rôzne grafické práce, digitálnu kresbu. Do istej miery jej pomohlo vzdelanie – je vyštudovaná geodetka. Skončila bakalárske štúdium na technickej univerzite. Foto ju však lákalo... Intenzívnejšie sa k nemu dostala počas druhej materskej so synom Dominikom Jurajom. Ako? Jej – akčnej žienke – znovu nestačilo točiť sa len okolo ratolestí a domácnosti. Hľadala svoje ďalšie sebavyjadrenie.

„Manžel mi na Vianoce kúpil zrkadlovku. Presne pred dvoma rokmi. Bol to pre mňa hriešne drahý dar, ale teraz ho vnímam ako veľmi múdry počin," vraví a dodáva: *„Manžel Juraj ma podporuje, pomáha mi a to pre mňa veľa znamená."*

A koho fotí najradšej? *„Ženy. Každá nesie v sebe božskú krásu. Keď sa tento stav podporí oblečením, pózou, výrazom, naladením, prostredím, ešte nádhernejšie naša krása rozkvitne,"* odpovedá spontánne.

Katarína Čániová

Martina Fedorčáková a dolu jej pôvabné dielko – fotka Dianky Gažiovej z Valalík

Adventné odpočítavanie

V Nižnej Hutke prvý adventný veniec vyrobili s veľkým srdcom Katka, Natália, Karolína, Monika, Edo a Matúš

Prvá, druhá, tretia, štvrtá. Štyri sviece, štyri nedele adventného obdobia. Vedeli ste, že v minulosti tých sviec bolo až 24?

Prvýkrát adventný veniec zostavil v 19. storočí Johann Henrich Wichern, nemecký vychovávateľ a teológ. Na základe neustálych otázok detí z útulku pre chudobných a opustených, koľko dní ešte zostáva do Vianoc, vyrobil drevený veniec s 19 tenšími sviečkami, ktoré predstavovali všedné dni a 4 hrubšími na nedele.

Čas do príchodu Vianoc – Narodenia Pána Ježiša symbolicky odrátavame zapaľovaním sviec nielen doma, ale aj na námestiach obcí a miest. Spod šikovných rúk obyvateľov vznikla v našom regióne nádherne pestrá mozaika vencov, ktorých krása nezaniká ani po zotmení. Tu malá ukážka...

Monika Floriánová, foto: ocú

Fontána vo Valalikoch nesie rozžiarenú krásu

Šetriť bude potrebné ako nikdy predtým

Rok 2023 bude skúškou pre naše hospodárenie

Aj vy, vážení čitatelia, ste už zareagovali na energetickú krízu? Mnohí z nás šetria na kúrení, teplej vode či elektrine už celé roky. Alebo sa aspoň snažia neplytvať. Iných v tomto ohľade prebudili rastúce ceny energií. Ich najväčší rast nás ešte len čaká – od januára 2023. Ako sú na túto situáciu pripravené naše obce? Kde môžu ušetriť náklady, aby sa neprepadli do finančnej straty? Odpovedá starosta priemerne veľkého sídla v našom regióne, Ľubomír Vranka zo Skároša (na snímke).

◘ Odkedy pociťujete energetickú krízu?

Ceny na európskych burzách sa začali skokovo meniť, väčšinou smerom nahor, na jeseň 2021. V tom čase ohlásili krach prví obchodníci s elektrinou. Obce, ktoré mali s nimi uzavretú zmluvu, museli prejsť k dodávateľovi poslednej inštancie, v našom regióne je ním VSD (Východoslovenská distribučná). V praxi to pre takéto obce znamenalo, že už tento rok mali účty za elektrinu či plyn asi 3,5-krát vyššie ako v roku 2021.

◘ Možno iba ochutnávka toho, čo príde. Vláda v uplynulých dňoch zastropovala ceny energií čo je pozitívna informácia. No predsa, kde sa snažíte šetriť?

Asi väčšina obcí si vybrala ako prvé verejné osvetlenie. U nás v Skároši ho vypíname medzi 23:30 a 4:30. Ľudia si musia zvyknúť na nižší komfort ako doteraz. Nedávno som sa večer vracal autom z Košíc a všimol som si, že aj cez Geču či Čaňu šoférujem potme.

◘ Aké má obec ešte možnosti? Hovorí sa o kosení obecných zelených plôch...

Áno, ale to nie je veľká položka. V tomto roku nás stálo 800 eur. Takže ak budeme kosiť miesto šiestich razov trikrát, až taká úspora to nebude. Môžeme o niekoľko stupňov znížiť teplotu v priestoroch obecného úradu, ale nevieme si predstaviť, že by sme to urobili v materskej škole, kde by deťom a učiteľkám bola zima. Naopak, nedá sa vylúčiť, že ako obecné úrady prejdeme na štvordňový pracovný týždeň.

Do budúcnosti vidím ako nádej investície do obnoviteľných zdrojov energie, viem si predstaviť fotovoltické panely (FVE) na budove obecného úradu, materskej školy, základnej školy alebo na verejných budovách. Aktuálne sú tieto projekty pre fyzické osoby (FO) pomerne štedro podporované z eurofondov. (*pozri rámček Programy pre verejnosť, pozn. red.*)

◘ Rozruch spôsobil tzv. „prorodinný balíček“, kde sa napríklad na daňový bonus pre deti vyčlenili peniaze, ktoré mali pôvodne putovať obciam a mestám cez podielové dane. Čo vy na to?

V súčasnosti už obce poznajú približnú sumu, koľko peňazí reálne v tomto roku z daní z príjmu FO dostanú. Je to o niečo viac ako sme predpokladali na začiatku roka. Sú známe aj odhady daňových príjmov na najbližšie roky, už aj so zarátaním spomenutého balíčka. Inflácia, teda rast cien v tomto roku však dosiahne okolo 15 percent a na budúci rok asi ešte viac a už teraz je jasné, že príjmy z daní, hoci nominálne vyššie ako tento rok, nám nebudú stačiť. Tie rozhodne nenarastú o 15 percent.

◘ Čo môže robiť obec, aby túto hroziacu stratu vykryla?

Najpravdepodobnejším a asi aj najčastejším krokom bude aj v našich obciach zvyšovanie daní z nehnuteľností a rôznych poplatkov. Možno krátenie dotácií, ktoré obce poskytujú, zrušenie niektorých kultúrnych podujatí. Obmedzenie kapitálových výdavkov. Aj za ostatných kolegov starostov musím čestne priznať, že o tejto téme sa v predvolebnej kampani skoro vôbec nehovorí, ale určite sa s ňou počítalo už dávnejšie.

◘ Ako môžu občania pomôcť zvládnuť obciam toto náročné obdobie?

Naďalej ich prosíme: trieďte, trieďte, trieďte odpad. V kuka nádobách sa stále nachádza pomerne veľa papiera, kovov a skla. Situácia sa trochu zlepšila v plastoch zavedením zálohovania fliaš. Myslím však, že poplatky za odvoz odpadu stúpnu aj v budúcom roku v každej obci.

◘ A ako je to s projektmi z verejných prostriedkov, napríklad z eurofondov, vďaka ktorým mnohé naše obce skrásneli? Bude to ešte možné?

Čo sa týka dlhšie bežiacich projektov, kde prebehlo verejné obstarávanie ešte v rokoch 2020 alebo 2021, tam sa výrazne zvýšili ceny stavebných materiálov. Niekde až o 30 %. Preto finančná spoluúčasť obce, ktorá mala byť na úrovni 5 %, citeľne stúpne, často aj na dvojcifernú percentuálnu hodnotu. Uvidíme, ako budú nastavené nové projekty a či bude zmluvne „ošetrený“ prípadný rast nákladov na strane víťazov verejných obstarávaní. A samozrejme, ako sa budú vyvíjať ceny stavebných materiálov.

Pýtal sa Anton Oberhauser

Náklady šetríme aj správnym nakladaním s odpadom. Obecná kompostáreň v Nižnej Myšli je realitou. V zmysle zákona je obec povinná zneškodniť biologický rozložiteľný odpad, ktorý v nej vzniká. V tejto súvislosti sa Nižná Myšľa zapojila do výzvy a získala dotáciu v hodnote takmer 370 tisíc eur. V kompostárni sa už spracúva biomasa. Súčasťou technického a technologického vybavenia projektu je vysoko výkonný traktor, štiepkovač, čelný nakladač a vlečka s mechanickou rukou. Štiepkovač má parametre na štiepkovanie drevnej hmoty až do hrúbky 160 mm. Štiepka bude využitá v kompostárni na výrobu kompostu, ktorý poslúži občanom pre hnojenie v záhradách.

ocú Nižná Myšľa

Programy pre verejnosť

Obnova hlavne starších rodinných domov s cieľom zníženia ich energetickej náročnosti patrí do Plánu obnovy a odolnosti, ktorým Európska únia zareagovala na dopady pandémie COVID-19. Do roku 2026 môžu o príspevok na energetické zhodnotenie domu v rámci programu Obnov dom požiadať majitelia 30 tisíc starších domov. Viac informácií nájdete na webe obnovdom.sk alebo osobne na Alžbetinej 25 v Košiciach, 1. poschodie.

Program Zelená domácnostiam ponúka dotácie pre fyzické osoby, ktoré plánujú vo svojich domácnostiach inštalovať tepelné čerpadlá, slnečné kolektory, fotovoltické panely, veternú turbínu alebo kotly na biomasu. Informácie nájdete na stránke zelenadomacnostiam.sk, konzultácie v Slovenskej inovačnej a energetickej agentúre na Krivej 48 v Košiciach.

redakcia

Tešia sa nielen tri dotknuté obce

Radosť z obnovených štátnych ciest

Správa ciest KSK slávnostne odovzdala do užívania dve zrekonštruované cesty. V jeden deň 13. októbra prestrihovali pásku traja starostovia.

Oprava Hlavnej ulice vo Vyšnej Myšli – takmer dvojkilometrový úsek cesty III/3370 od rázcestia pri letisku po kostol – stála KSK takmer 200 tisíc eur. Domáci z vďaky, že po rokoch majú novú cestu, napiekli koláče a pri slávnostnom otvorení kreatívne Odvážne ženy zaspievali predsedovi KSK Rastislavovi Trnkovi pieseň, ktorú samy zložili. Nechýbalo ani šampanské. Oslavovali aj nový súvislý povrch cesty Dimečky, ktorý financovali už z vlastných obecných peňazí.

Kompletný asfaltový koberec pribudol aj na 5,7-kilometrovom úseku cesty III/3368, ktorá spája Ždaňu (od cintorína) a Nižnú Myšľu (po železničné priecestie) s cestou II. triedy. *„Táto oprava za 638 tisíc eur zlepší ľuďom cestu do práce, školy či kamkoľvek potrebujú. Cesty III. triedy boli v našom kraji dlhodobo v zlom stave, lebo sa na nich diery roky len plátali. Som rád, že sa nám podarila táto veľkoplošná vysprávka cesty, pretože si myslíme, že všetky cesty, po ktorých ľudia jazdia, si zaslúžia pozornosť,“* uviedol na sociálnej sieti predseda KSK.

Slávnostné odovzdanie cesty vo Vyšnej Myšli. V strede predseda KSK, vpravo Marek Habina, starosta Vyšnej Myšle a Ján Kokarda, poslanec KSK a starosta Ždane

Nová vozovka medzi Nižnou Myšľou a Ždaňou teší motoristov

V lese vo Vyšnej Myšli je medveď!

Žiadne obavy. Nie ozajstný, ale pružinová hojdačka pre deti. Medvedíkovi robí na okraji lesa neďaleko vyhliadkovej plošiny spoločnosť jednoduché posedenie, ktoré ocenia návštevníci s malými deťmi. Zamestnanci obce a členovia OZ Sasanka osadili pozdĺž cyklotrasy ešte dve parkové lavičky s operadlom a šmýkačku. Aj v zóne popri železničnej trati umiestnili na radosť najmenších ďalšie pružinové kúsky – traktor a koníka, ktoré tu spestrili výstavku zaujímavých pracovných nástrojov ako ručný pluh, cerlica na ľan či šijací stroj.

Projekt Osadenie drobných objektov na cyklistickej trase a chodníku k vyhliadkovej plošine finančne sumou 3 000 eur podporil Košický samosprávny kraj.

Stranu pripravila Monika Floriánová, foto: ocú

Smart technológie v Haniske

Má vlastný wifi router, dobíja mobilné telefóny káblom i bezdrôtovo, ponúka stojan na dva bicykle, večer sa osvetlenie zapína na senzor. Moderná solárna SMART lavička. Pri autobusovej zastávke na námestí ozdobenej historickými fotografiami pribudla koncom októbra. Jedinečný kúsok v celkovej hodnote 7 200 eur zakúpila obec s pomocou dotácie 3 500 eur z Košického samosprávneho kraja a má podporiť využívanie hromadnej dopravy. Starosta **Miloš Barcal**: *„Doba technicky pokročila, elektrina je drahá. Intenzívne pracujeme na tom, aby sme do obce dostali čo najviac SMART technológií, napr. nabíjaciu stanicu pre elektromobily, kolobežky a bicykle, meteostanicu či elektronické informačné tabule. Tieto prvky majú moderné funkcie, ktoré sú žiadané a už aj nevyhnutné. Možno zavedieme v našej obci aj zdieľanú dopravu kolobežiek a bicyklov.“*

Technický pokrok je citeľný už aj v obciach

Workoutové ihrisko už aj v Kokšove-Bakši

Ďalšie, v poradí už piate workoutové ihrisko v našom regióne vybudovali v Kokšove-Bakši s finančnou podporou Košického samosprávneho kraja vo výške 6 106,32 eur. Obyvatelia si od začiatku novembra môžu zacvičiť na eliptickom trenažéri, dvoch posilňovacích strojoch na hrudník, posilňovači brušných svalov a trenažéri chôdze. Na oddych a odloženie vecí poslúžia nové drevené lavičky.

Obec sa teší aj zo schválenej dotácie 6 000 eur z Environmentálneho fondu v rámci Programu obnovy dediny. V areáli neplnoorganizovanej ZŠ, tzv. malotriedky, vytvoria dažďovú záhradu s retenčnou nádržou ako alternatívnym zdrojom úžitkovej vody a zrevitalizujú okolitú zeleň.

Mesiac úcty k starším

Čas na spomienky

Upriamiť pozornosť na seniorov, prejaviť im vďaku a úctu boli cieľom OSN, keď v decembri 1990 vyhlásilo valné zhromaždenie október za Mesiac úcty k starším a 1. október za Medzinárodný deň starších ľudí. Je krásne, že v tento čas organizujeme spoločné posedenia, snažíme sa viac počúvať rady a spomienky starších generácií, aj sa viac spolu rozprávať a obdarúvať.

Príjemné literárne soaré zažila tridsiatka seniorov v Kultúrnom dome v **Belži**. Vlastnú tvorbu básní im prednesli **Otília Radvániová** (viac o nej na strane 9), členka ochotníckeho divadla Marína a **Zlatica Mikulská** z Kráľoviec. Deti zo speváckeho súboru Belžanka potešili básničkami, spevom, hrou na gitare a husliach. Mysleli aj na jubilantov, domov odchádzali s darčekom.

Športová hala v **Čani** sa v októbri rozozvučala tónmi a slovami piesní od **Petra Stašáka**, ktorý je dlhoročným čestným občanom obce. Jeho texty, ktoré majú odkaz pre všetky generácie, si seniori s vnúčatami na rukách vychutnávali naplno vďaka kultúrnej komisii.

Cítili sme sa ako na svadbe, povedala nejedna **Gečianka** a **Gečan** po slávnosti k Mesiacu úcty k starším. Nečudo! Privítala ich elegantne vyzdobená zrekonštruovaná spoločenská sála, skvelý program aj výborné jedlo. Októbrové pozvanie starostu **Patrika Rusňáka** prijalo takmer 200 senioriek a seniorov žijúcich v obci.

Pre seniorov v **Haniske** pripravili zaujímavé besedy a odborné prednášky, ktoré vyvrcholili menšou oslavou a tombolou v kultúrnom dome. Počas Mobilnej poradne zdravia im zmerali cholesterol, tlak či pulz. Na besede o bezpečnosti riaditeľ Obvodného oddelenia PZ v Čani **Vladimír Šolc** radil, ako sa nestať obeťou podvodu a neprilákať domov zlodejov. Haništianka **Dominika Kováčová** pripravila prednášku o dedičstve, darovaní, závete.

Haniska: v školskej družine tvorili darčeky pre starkých

Nižná Myšľa: Deti rozohriali srdcia seniorov

Kultúrny program pre dôchodcov v **Kokšove-Bakši** pripravili deti z materskej a základnej školy. Nechýbalo hudobné vystúpenie chlapov MSS Bakšane a Bakšanske Parobci, ku ktorým sa pridal aj malý Riško. Chutnú večeru pripravila **Kvetoslava Zálehová**, koláčiky napiekla **Erika Köverová** a o pitný režim sa postaral kolektív obecného úradu a poslanci.

Na priateľskom a štedrom posedení sa stretlo 90 seniorov, členovia Klubu ZŤP aj klubu dôchodcov v **Nižnej Myšli**. V ich očiach bolo vidieť radosť, spokojnosť a iskričky z vystúpenia detí z MŠ a detského folklórneho súboru Hanička, ktorý ich rozospieval.

Vo vynovených priestoroch Kultúrneho domu v **Seni** pripravili pracovníci obecného úradu pre seniorov slávnostný nedeľný obed a darček na pamiatku tohto milého stretnutia. Pre mnohých z nich to bola príležitosť stretnúť rovesníkov, zaspomínať si na staré časy, porozprávať sa o svojich radostiach i starostiach, ale hlavne zažiť pocit spolupatričnosti. K tomu im vyhrávala cimbalová hudba.

Príjemné nedeľné popoludnie strávili dôchodcovia zo **Skároša** pri kultúrnom programe, o ktorý sa postaral starosta **Ľubomír Vranka** v spolupráci s poslancami OZ. K chutnému obedu im spievali miestne folklórne skupiny a o dobrú náladu pri koláčiku a kávičke sa postarali Košicki špivaci. Starých rodičov privítali aj na pôde MŠ, kde sa im vnúčence básňami, piesňami a tancami poďakovali za starostlivosť a lásku. Ponúkli ich aj výborným jablkovým koláčom a teplým čajom.

Seniorov v **Sokoľanoch** potešili programom súbor Sakaľčane, deti zo ZŠ Sokoľany a ZŠ Haniska s hudobným doprovodom **Gabriela Čardáša**. Na slávnosti nechýbali „chuťovečky" pod zub. Lahodný guláš navarili poslanci OZ **Imrich Výrostko** a **František Hiščák** s pomocou **Imricha Semana**.

V **Trstenom pri Hornáde** pre takmer 230 seniorov nad 65 rokov pripravili malú pozornosť, ktorú im s pozvánkou na posedenie priniesli z obecného úradu osobne. Kto pozvanie prijal, zažil vo vynovenom kultúrnom dome veselý program detičiek z MŠ a rezkú muziku skupiny Pavelčákovci, ktorá má aj trstenské korene.

„Ekonomické balíčky" dostalo 168 seniorov nad 65 rokov vo **Vyšnej Myšli**. Pre ženy po kile cukru, múky, prášok do pečiva, cestoviny, čokoládu, čaj a malý fernet k tomu. Muži si v balíku našli cestoviny, paštétu, instantnú polievku, cukor, čaj a „ploskačku". Nádielku im priamo domov priniesli starosta **Marek Habina** a pracovníci obecného úradu.

Stranu pripravili
Monika Floriánová, kčj a obce

Gratulácia najstaršej občianke Sene Márii Mettiovej od dcéry Prisky a krojovaného šuhaja

Skároš: Spievame si s Košickimi špivakmi

Tekvicové radovánky

Deti v strašidielkových maskách zaplnili Kultúrny dom v Trstenom pri Hornáde, aby s rodičmi, z ktorých viacerí neodolali kostýmom, vyrezávali z tekvíc všakovaké svetlonosy.

Inšpiráciu si dopĺňali pochutnávaním na pukancoch, koláčoch a sladkostiach v strašidelných dizajnoch. Po veselom karnevalovom tvorení viac ako 35 tekvičiek so zapálenou sviečkou umiestnili v strede obce pred ikonický žltý bicykel, kde dotvorili jesennú výzdobu.

Vyrezávačky z dýň obľubujú aj v Haniske. Okaté či zubaté, usmiate i desivé. Aj tento rok vytvorili žiaci v základnej škole pestrú výstavu. Detská porota pozostávajúca z piatich žiakov z každej triedy sa zapotila, kým spomedzi 50 výtvorov vybrala tri naj. Vyhrala rozkošná ninja korytnačka **Šimonka Kuzmu** z 1.A. Druhým miestom ocenili jednookého mimoňa č. 48 druháčky **Elky Švábovej** a na tretie vyliezol hrozivý čierny pavúk **Nelky Sedlákovej** z 3. ročníka. Zo školskej chodby putovali všetky premenené tekvice do amfiteátra, kde si ich mohol obzrieť každý Hanišťan.

Haniska: Víťazná tekvica od Šimona

Skároš: Veselé spoločné tvorenie

Pri príjemnej hudbe a teplom jablkovom kompóte vyrezávali oranžových svetlonosov v Materskej škole Skároš. Tu detičkám prišli na pomoc rodičia i starí rodičia. Prednosť pred hrozivými mátohami mali optimistické tváričky, vydarila sa aj fúzatá mačka a žltý medveď, ktoré počas novembra vítali škôlkarov na schodoch pri vstupe do MŠ.

Monika Floriánová, foto ZŠ Haniska, MŠ Skároš

Maškariáda v Nižnej Hutke

Nižná Hutka sa odela do masiek. Ani Halloween, ani karneval, bola to Maškariáda. Úsmev vyčarila všetkým. Iskričky v očiach sa rozžiarili najmä pri vyhodnocovaní masiek. Do tvorivých dielní sa zapojili s deťmi aj ich rodičia. Deti vytvorili vianočné pohľadnice pre starostov z mikroregiónu, užili si perfektný animátorský program s **Katkou Pástorovou** z občianskeho združenia ONAS a príjemný deň zakončili diskotékou a vystúpením skupiny Kalap. Vianočný stromček, vytvorený z obkresov rúk všetkých zúčastnených detí, symbolizuje Katkinu myšlienku spájať ľudí a rozvíjať vzťahy v obci. Veľký ohlas účastníkov je predzvesťou, že vydarená akcia sa zopakuje a snáď sa z nej stane milá tradícia.

Kreslenie doplnilo tvorbu masiek

Deti si skúšali hudobné nástroje

onas, ocú Nižná Hutka

Ručná výroba od výmyslu sveta

Vianočnými handmade trhmi ožil seniansky kultúrny dom v sobotu 19. novembra. Pozvaní predajcovia ponúkali ručne vyrobené produkty od výmyslu sveta – od domácich cestovín, medu a výrobkov z neho, sladkých maškŕt, cez adventné vence, detské oblečenie až po pálenú keramiku, šperky, bižutériu, kamene s liečivými účinkami a maľované obrazy. Organizátorom trhov je obec Seňa v spolupráci s **Editou Teľmanovou**, ktorá sa celé roky venuje ručnej tvorbe a aj ju propaguje. Stála aj pri zrode tohto podujatia. A aby sa návštevníkom lepšie nachádzali inšpirácie a nevyschlo im v hrdle, obec pripravila pre všetkých malé občerstvenie.

ocú Seňa

Čaniansky festival na svete!

Domovina, Klubovčanka, Ozvena. Tri spevácke skupiny, ktoré sú pojmom kultúrnej scény v Čani. Zároveň si zdravo konkurujú. Myšlienka nového folklórneho festivalu, ktorý by rozozvučal zádumčivú jeseň, sa zrodila v Ozvene. Ešte pred pandémiou. Tento rok myšlienku osviežili. A keďže súhlas kultúrnej komisie nenechal na seba dlho čakať, amfiteáter mohol 2. októbra zaznieť ľudovými piesňami. Každý z troch súborov si vybral troch zástupcov, ktorí mali za úlohu pozvať na čanianske pódium súbory zo susedných obcí. A bolo z čoho vyberať, veď Gyňov, Trstené, Haniska či Nižná Hutka sa tiež majú čím (teda kým) pochváliť.

Z amfiteátra na tancovačku do sály obecného úradu. Zabávalo sa až do pokročilých večerných hodín

Špeciálnu zmienku venovala moderátorka festivalu básnikovi **Pavlovi Horovovi**, ktorý strávil v Above časť svojich tvorivých rokov.

Tak čo, milí Čaňania a najmä Čanianky? Máte pred sebou ďalšiu výzvu – rozvinúť túto novú tradíciu. Držíme palce a prajeme veľa energie a chuti do organizovania budúcich ročníkov.

ob/bit, foto ocú Čaňa

V Klube dôchodcov Sokoľany je živo

Torta pre štedré srdcia

Malvína Vargová, Agáta Švarcová a Mária Mičietová sa postarali o triedenie oblečenia

Pre 16 jubilantov, ktorí dosiahli závideniahodné míľniky svojho života – najstarší **Michal Onda** oslávil 86 rokov – zorganizovali v Sokoľanoch príjemné posedenie pri káve a koláči, ktoré spevom zarámoval miestny súbor Sakaľčane. Výročná schôdza tak nabrala slávnostný ráz. *„Pozvánku sme niesli každému oslávencovi osobne,"* prezrádza predsedníčka klubu dôchodcov **Marta Vargová**. *„Obdarovali sme ich malým darčekom, a ako vždy, nechýbala narodeninová torta. Sfúknutie sviečky a prípitok úprimných želaní predstavovali najintenzívnejší moment oslavy."*

Spoločná oslava seniorov

Klub dôchodcov pravidelne spolupracuje s Gréckokatolíckou eparchiálnou charitou v Košiciach a aj teraz im poslali niekoľko desiatok 120-litrových vriec so zimným oblečením pre ľudí v núdzi. Do charitatívnej zbierky sa 22. októbra zapojili viacerí obyvatelia obce. Rodičia prichádzali odovzdať veci do zasadačky obecného úradu aj so svojimi deťmi, ktoré vedú aj takýmto príkladom k štedrosti. Členky výboru klubu veľmi potešilo písomné poďakovanie z GkECH „za vašu snahu a prejavy solidarity, dobroty a humánnosti voči ľuďom ... a za čas a trpezlivosť pri zbierkach".

Monika Floriánová, foto ocú Sokoľany

Nový chodník v Seni

V októbri sa v Seni podarilo dokončiť prístupový chodník k Centru integrovanej zdravotnej starostlivosti (CIZS) zo zadnej strany budovy. Samotným prácam predchádzalo odvodnenie budovy CIZS a nová dažďová kanalizácia. Chodník je z betónovej dlažby. Práce boli vykonané svojpomocne v spolupráci s pracovníkmi obce, keďže výška dotácie a najmä rýchly rast cien materiálov na trhu neumožnili realizovať projekt dodávateľským spôsobom. Veľmi sa zišla aj podpora od Košického samosprávneho kraja vo výške 2 000 eur. Chodník zvyšuje pohodlie, bezpečnosť a estetickú úroveň zariadenia.

ocú Seňa

Čo nového v Geči

Z núdze cnosť

Ako cnosť z núdze sa ukázala tohtoročná kúpa cisterny na odvoz odpadových vôd zo žúmp v Geči. Obec ju za 27 tisíc eur kúpila z vlastných prostriedkov, a to hlavne na pomoc majiteľom rodinných domov v novej štvrti, kde zatiaľ kanalizáciu nemajú. „Hovnocuc" nemusia tak noví Gečania objednávať až z Košíc. Rýchlejšie a lacnejšie im ho poskytne obecný úrad.

Už čakajú

Ide zima, ide mráz. Bicyklov na cyklochodníku z Geče do Čane ubudlo, ale niečo dôležité na poldruhakilometrovej trase pribudne a to v prvých mesiacoch roka 2023. Kovové zábrany, ktoré zatiaľ dočasne suplujú cestné pätníky. Železné rúry na zhotovenie bezpečného súvislého zábradlia medzi chodníkom a vozovkou už čakajú na dvore Obecného úradu v Geči.

kčj

Pri morušovej aleji kaplnka

Sprievod veriacich z Trsteného pri Hornáde a Skároša sprevádzaný slávnostnými tónmi Dychového súboru Hornád putuje od rímskokatolíckeho kostola sv. Anny k novej kamennej kaplnke. Tu, 23. októbra, pri hruške na ceste smerom do Skároša duchovný otec Jozef Mrúz požehnáva nový duchovný stánok s drevenou sochou Ružencovej Panny Márie. Krásnu myšlienku Juliána Ruščáka a Petra Oravca pomohlo zhmotniť finančným darom aj inou formou viacero trstenských rodín, miestne Ružencové bratstvo a obec.

Monika Floriánová, foto ocú Trstené pri Hornáde

Betlehemy tisícich tvárí

V škatuľke na prstene i v životnej veľkosti. Z dreva, kovu, skla i papiera. Vyše 50 rozmanitých betlehemov obdivovali návštevníci na výstave v sále Kultúrneho domu vo Valalikoch počas adventu. *„Sú zapožičané od obyvateľov Valalík, aj z okolitých obcí. Medzi najstaršie patria tie z kostola sv. Kataríny Alexandrijskej z Paňoviec a drevený ručne vyrezávaný z nášho kostola Všechsvätých. Vzácny je takmer 100-ročný jasličkársky betlehem, ktorý pochádza od niekdajšieho valalického učiteľa a organistu **Františka Mišenka**,"* približuje **Pavol Kacvinský**, organizátor výstavy.

Biblický príbeh o narodení Ježiša inšpiruje k výrobe betlehemov jednoduchých ľudí a umelcov od 13. storočia, kedy sv. František z Assisi na Štedrý deň v r. 1223 slúžil omšu v lesnej jaskyni blízko talianskej dedinky Greccio. Namiesto oltára v nej postavil jednoduché jasličky vystlaté senom a umiestnil k nim živého osla a vola. Poukázal tým na maximálnu chudobu, v ktorej sa Boh rozhodol prísť na svet.

Aký odkaz majú jasličky pre dnešný svet?

Vraví pápež **František**: Spraviť si betlehem znamená sláviť Božiu blízkosť... Znovuobjaviť, že Boh je skutočný, konkrétny a živý. Nie je akýmsi vzdialeným pánom či nevšímavým sudcom, ale je pokornou Láskou, ktorá zostúpila až k nám... Niektoré figúrky Jezuliatka ho znázorňujú s roztvoreným náručím, aby nám povedali, že Boh prišiel objať našu ľudskosť... Betlehemské jasle nám v hektickom tempe dneška pripomínajú, že je dôležité sa zastaviť. Len keď sa vieme zahĺbiť do seba, môžeme prijať to, čo má v živote cenu. Jedine ak si do domu nevpúšťame hurhaj sveta, otvárame sa načúvaniu Bohu, ktorý hovorí v tichu... Takže je pekné stáť pred jasličkami a zveriť tam Pánovi svoj život, rozprávať mu o osobách a situáciách, ktoré máme na srdci, prehodnotiť s ním rok, ktorý sa končí, podeliť sa o očakávania a obavy.

Najmenší exponát – jasličky veľké asi jeden cm v škatuľke na prsteň

Vzácny 100-ročný betlehem betlehemcov

Duchovné slovo s Otíliou Radvániovou

Bez mena

Nikto iný nezatancuje Váš tanec.
Nikto iný nezaspieva Vašu pieseň.
Nikto iný nenapíše Váš príbeh.
To, kým ste a čo robíte, je vo Vás.
Ak budete v živote robiť to,
čo Vám prináša lásku, slobodu,
šťastie a smiech,
jedine to bude prejavom všetkého okolo Vás.

Táto pôvabná a zároveň nadčasová múdrosť je prostredníctvom slov ukotvená v útlej knižočke básní s názvom Bez mena. Autorka **Otília Radvániová** z Gyňova ich napísala pred časom, keď sa 24-hodín denne takmer päť rokov s láskou starala o chorú mamičku.

„Tak ako ona, i ja som verila a verím, že v ťažkých chvíľach nám Boh pomôže a že je stále s nami. Len mu potrebujeme otvoriť svoje srdcia," vyznáva sa pani Otília počas návštevy v našej redakcii.

Tak ako číta duchovné básne zo spomínanej knižočky v kostoloch či počas slávností na Deň matiek či Mesiaca úcty k starším v Geči a okolitých obciach, čítame si ich vedno s ňou pri výtlačkoch Abovského hlásnika.

„Keď som ich písala, niečo, čo ma presahuje, viedlo moju ruku," vraví a pokračuje: *„Prečo názov Bez mena? Pre Neho nie je dôležité, ako sa volám. On ma dobre pozná aj tak."*

Rozpráva o svojich plánoch. Rada by opäť v obecnom kultúrnom dome usporiadala umelecký večer, tak ako nedávno v októbri. Vyznáva sa i k láske k doskám, ktoré znamenajú svet. Je členkou tamojšieho ochotníckeho divadla Marína a verí, že si na budúci rok zahrajú krásnu hru, o ktorej nechce teraz nič prezrádzať. A jej najobľúbenejšia báseň zo spomínanej zbierky?

Tvoj krok

Kto odpovie Ti na otázku, keď si v živote sám?
Je to také ľahké. No predsa náš Spasiteľ a Pán.
Rozpletá vrkoč našej slávy,
keď v nebeský stan ti pripravuje
Plný duchovnej chvály
Čo odmietneš jeho pozvanie?
To predsa nie!
On čaká od Teba nádejnú odpoveď
Kráča s tebou celý Boží rok
Či aj ty urobíš ten správny života krok?
Čas rýchlo beží, neváhaj, počúvaj hlas svojho srdca, hlas svojej duše.
Rozhodni sa sám. V tvojom okamihu ti pomôže aj tvoj verný Pán.
A tak smelo a hrdo zavolaj.
Pane, už som Tvoj, s láskou a vďačnosťou
Prijímam každý svätý krok Tvoj!

Stranu pripravili: Monika Floriánová, Katarína Čániová a obce

Aktívne ženy – Otília Radvániová (vľavo) s Margitou Vargovčákovou (v strede) a kamarátkou Denisou Zubáčovou po vystúpení na slávnosti úcty k starším v Belži. Kytica slnečníc v rukách pani Margity je zo záhrady pani Otílie

Vo Východoslovenskej galérii si predsedníčka ZO JDS Haniska **Marta Hegyköziová** prevzala ocenenie II. stupňa za dobrovoľnícku prácu z rúk predsedu KSK **Rastislava Trnku**. Tretieho októbra na slávnostnom odovzdávaní vyznamenaní I., II. a III. stupňa a ďakovných listov ocenili celkom 25 najaktívnejších členov Jednoty dôchodcov Slovenska v Košickom kraji.

Anjeli v hlavnej úlohe

Prvú výstavu obrazov 14-ročnej **Karolíny Maščákovej** z Vyšnej Myšle, kde hrajú prím anjeli, som si nenechala ujsť. *„K téme ma priviedla mama, ktorá vlastní krásnu zbierku takmer 50 sošiek anjelov,"* rozpráva mi ôsmačka ZŠ Bohdanovce, keď prechádzame okolo jej pestrých malieb. *„Obľubujem žiarivé farby, žlté a oranžové odtiene. Maľujem od svojich ôsmich rokov, len tak pre seba. Je to môj koníček, pri ktorom oddychujem. Podporuje ma v tom ujo i mama, tá je z mojich obrázkov anjelov nadšená. Veľmi rada maľujem aj prírodu a západy slnka."*

Organizácie výstavy sa chopila miestna obecná knižnica. Počas dvoch mesiacov si Karolínine dielka pozreli rodina, spolužiaci aj maliar **Vladimír Šuster**, ktorý v obci tvorí. Páčili sa, všetkých 15 vystavených obrazov už má nového majiteľa. Okrem maľovania Kaja veľmi rada číta knihy, hrá vonku futbal s kamarátmi a obľubuje korčuľovanie.

Monika Floriánová, foto: autorka

Karolína pri svojom najobľúbenejšom obraze

Medik a pilot Dániel Berta

Plní si ďalší sen

Ešte 12. novembra 2022 sedel v malom lietadle a s kamarátom z detstva Filipom sa vybrali do Nyíregyházy.

Čoskoro 20-ročný Dániel Berta zo Sene patrí k tomu malému počtu spomedzi nás, ktorí si už v mladosti splnili svoj sen o lietaní. (Niežeby sme všetci taký sen mali, pravda? Najmä tí, čo majú z lietadiel trochu rešpekt alebo dokonca strach.)

Čo za tým bolo? *„Ako chlapec som mal dva sny, stať sa buď pilotom, alebo lekárom. Oco je elektrotechnik a povedal mi, buď, čím len chceš, len nie elektrotechnikom,"* usmieva sa Danko. A tak sa v roku 2015, ešte ako žiak základnej školy, začal zaujímať o kurz pre pilotov. Filipova mama našla inzerát a rodičia oboch chlapcov súhlasili s tým, že keď dovŕšia patričný vek, môžu začať chodiť do aeroklubu a študovať s cieľom získať základnú licenciu zvanú PPL (anglicky private pilot licence). Tá je prvým povinným míľnikom pre dopravného pilota. Obom chalanom sa to napokon podarilo v roku 2021.

Miesto činu Bidovce

Aeroklub, ktorý Dániel navštevoval, sídli v Bidovciach. Vyzbrojený poznatkami z teórie, ktoré sa overujú testami na Dopravnom úrade v Bratislave, mladý chlapec začal postupne ukrajovať zo 46 hodín praxe, ktoré sú súčasťou kurzu. Svoje prvé lety v malom lietadle absolvoval s inštruktorom na americkej Cessne. Poslednú vyše štvrtinu z predpísaných hodín – presne 12 – nalietal úplne sám.

Medzitým presedlal na dvojmiestny, slovenský ultraľahký stroj Viper SD4. Práve v ňom sa s Danom previezla jeho mamka. Zaleteli si z Bidoviec popri Košiciach až nad rodnú Seňu. *„Zdalo sa mi, že jej nie je všetko jedno, ale keď videla, že som v pohode, upokojila sa,"* pousmeje sa mladý pilot.

Rád si spomína na pohľady z vtáčej perspektívy, ktorými sa kochal počas preletu nad pamiatkami ako hrad Krásna Hôrka či kaštieľ v Betliari. Pred zahraničnými letmi (s výnimkou Česka) potrebujú piloti absolvovať anglickú jazykovú doložku a vždy predložiť letový plán, ktorý obsahuje napríklad dve náhradné letiská.

Pripravený na štart

Zdravý, no najmä odhodlaný

Keď sa Dániela pýtam, či je ľahké splniť si sen o lietaní, zamyslí sa. *„Mladý človek potrebuje mať hlavne dobré zdravie. A čoskoro zistí, že najdôležitejšia je bezpečnosť. Tomu sa treba vedieť podriadiť."* Ani finančná stránka, ktorá môže byť pre niekoho prekážkou, podľa Dana skutočne odhodlaných budúcich pilotov neodradí. *„Som rád, že môj kurz stál „iba" 6 900 eur. Pri dnešných stúpajúcich cenách by to bolo rozhodne viac,"* hovorí.

Hneď ako to počasie v zime či na jar dovolí, Dano sa chce vrátiť do kokpitu. *„Pilot potrebuje prax. Už po mesiaci môžem niečo zabudnúť. Nie je to ako s autom. Príprava pred letom je nevyhnutná."* Medzitým študuje v 1. ročníku Lekárskej fakulty UPJŠ v Košiciach. Plní si tak svoj ďalší sen. Jeho odkaz znie jasnou rečou: keď niečo veľmi chcete, dá sa to dosiahnuť.

Anton Oberhauser, foto archív D.B.

Nad krajinou

Mladý pilot zo Sene v kokpite. Lietadlo Viper SD4 má pri vzlete maximálnu hmotnosť 600 kg. Používa sa na cvičné, vyhliadkové i športové lety

Trstené pri Hornáde sa skrášľuje

Nápady na bežiacom páse

Hovorí sa, že žijeme v uponáhľanej dobe. Väčšina z nás má veľa povinností a nájsť si na ne čas nie je vôbec ľahké. Svoje by o tom mohli hovoriť aj starostky a starostovia. Urobiť niečo navyše, čo „netreba"? Neprichádza do úvahy, pomyslíte si. No v Trstenom pri Hornáde ukazujú, že sa to dá.

Matej Kočiš, stále najmladšia hlava obce v našom regióne, si dobre uvedomuje, aká dôležitá je estetická stránka nášho okolia. „Krajina je obraz ľudí, ktorí ju obývajú, povedal múdry človek." Starosta netají, že inšpiráciou pri pohľade na okolie boli preňho Priatelia trstenskej prírody okolo **Rastislava Šelepského**. *„Nie je tomu ani tak dávno, čo bolo zvykom odnášať odpad z domov na divoké skládky okolo Hornádu,"* komentuje. *„Verím, že tá doba sa už nevráti."*

Nielen infraštruktúra

V Trstenom, ako aj v iných obciach, sa investovali nemalé peniaze do infraštruktúry. Trstenčania však už takmer dva roky pridávajú hravý, ľudský prvok. V závislosti od kalendára vítajú ľudí pri vstupe do obce rôzne postavičky či figúrky. *„Všetko to začali veľkonočné zajačiky na jar 2021,"* rozpamätúva sa **Barbora**, starostova manželka, pôvodom z Hanisky. Ale ruku k dielu priložil aj šikovný brat **Peter**, starostov otec i svokor. A tak sa počas ročných období prestriedali maco s včielkou, strašiak s tekvičkou, snehuliaci, barančeky, báči s tetkou, ježko a jabĺčko a dnes sa na vás usmejú Mikuláš so sobíkom.

Vecičky sú to nízkorozpočtové, z dostupných zdrojov. Väčšinou sponzorsky. *„V Agrospole sme získali baly slamy na prvé postavičky. Trochu čudne sa na nás dívali... a že vraj aby nám to nezhorelo..."*, spomína dnes starosta Maťo. Z nakoniec nepoužitých OSB dosiek, pôvodne určených pre opravu materskej školy, sa stali slie-počky na svahu. V Čani zohnali zadarmo staré kolesá, ktoré dnes skrášľujú okolie cyklotrás do Skároša a Gyňova tematickým motívom bicykla. Niekedy sa pritrafí nečakaná námaha. *„Ako na kovových držiakoch na kvety, ktoré sú inštalované na stĺpoch. To bola makačka,"* spomína Barbora.

Nájde sa i hejt...

Hlavne na fejsbuku vyjadrujú ľudia ocenenie za oživenú, rozkvitnutú, farebnejšiu obec. *„Jasné, že sa nájdu aj kuvičie hlasy. Kamenná fontánka vraj sprvu niekomu pripomínala vírivku na kúpanie. Ďalším boli na smiech zajačiky, ale keď ich zbadali v Hlásniku, potešili sa aj oni...,"* s uspokojením pripomína Matej Kočiš. *„A počúvame, že tak ako sme sa my inšpirovali, napríklad dáždnikovou ulicou na Pyrenejskom polostrove, začíname my byť vzorom pre iné ulice v regióne."*

Nápady v Trstenom sa rodia i naďalej, prajeme im, aby podchytili čo najviac dobrovoľných srdc v dedine a nová tradícia pokračovala ešte dlho.

Anton Oberhauser, foto ocú TpH

Rodáci za hranicami mikroregiónu

Maľby, z ktorých dýcha pohoda a krása

Koledníček (akvarel)

Poslaním Abovského hlásnika je aj vyhľadávanie pozoruhodných osobností. Preto sme sa rozhodli priniesť vám nový seriál. Predstaví vám takéto osobnosti, ktoré pôsobia za hranicami mikroregiónu, no zároveň sa k nemu hrdo hlásia a hovorí za nich aj výnimočná práca či poslanie.

Kostol sv. Anny v Trstenom pri Hornáde

K takýmto ľuďom patrí i výtvarníčka **Margita Rešovská**, pôvodom z Trsteného pri Hornáde. Tip na ňu nám poskytol jej krajan a náš spolupracovník, dialektológ **Ladislav Bartko**. „Vypátrali" sme ju, aby sme vám ju a jej práce mohli predstaviť. Budeme radi, ak nám prinesiete ďalšie tipy na rodákov, ktorí nezabúdajú na svoje korene a môžeme byť na nich pyšní aj my.

Mgr. Margita Rešovská, rod. Juhászová (*1954, Trstené pri Hornáde) je absolventkou Strednej školy umeleckého priemyslu v Košiciach. Vysokoškolské štúdiá (výtvarná výchova – ruština) absolvovala na Katedre výtvarnej výchovy Filozofickej fakulty v Prešove UPJŠ v Košiciach. Maľuje krajinky, zátišia, dedinskú architektúru, ale aj portréty a venuje sa aj knižným ilustráciám. K tomu používa výtvarné techniky pastel, akryl a akvarel s jeho kombináciami.

Žije a tvorí v Prešove. Od roku 1989 pôsobila na oddelení dokumentácie a správy zbierok v Šarišskej galérii v Prešove. Uskutočnila 10 samostatných výstav svojej výtvarnej tvorby a zúčastnila sa na viac ako 30 kolektívnych výstavách doma i v zahraničí (Poľsko, Maďarsko, Česko, Ukrajina). Viac sa o nej dočítate a jej výtvarné diela si prehliadnete na webstránke www.resovsky.com pod menom Margita Rešovská.

Karol Dzugas/red

Detská spevácka súťaž oslávila 31 rokov

Hviezdička žiari talentmi

Vyše 5 000 školákov oslávilo veľké narodeniny detskej speváckej súťaže Hviezdička v košickom amfiteátri. Na mieste, kde súťaž odštartovala svoju hviezdnu cestu. Do finále sa dostala aj Žofia Šimková z Valalík, ktorá si na veľkom pódiu s ďalšími ôsmimi finalistkami spoločne zaspievala s Kristínou.

Práve jej piesňam bol venovaný aktuálny 31. ročník. Pamätáte sa ešte na jej žiarivé vystúpenie na tohoročných dňoch regiónu? Že sú jej pesničky medzi mládežou obľúbené, potvrdil rekordný počet 760 prihlásených súťažiacich. Do finále však môžu postúpiť iba traja najlepší z východného, stredného a západného Slovenska.

S jasným poslaním

„Hviezdička vyhľadáva spevácke talenty bez prestávky už tri desaťročia. Začala v roku 1992 ako pokračovateľka Zlatej brány, na desaťročie (do r. 2003) sa stala jedným z najobľúbenejších detských televíznych programov svojej doby," vraví autor projektu a muzikant **Vlado Železňák**. Hneď sa mi vybavia v mysli kreatívne vstupy moderátorskej dvojky otca a syna. Vtedy sa nahrávky do súťaže posielali ešte na kazetách. V speváckej súťaži pre deti do 12 rokov začínali okrem Kristíny aj **Veronika** a **Daniela Nízlové** (Twiins), **Natália Hatalová** či **Anawi**. *„Súťaž zároveň vytvorila priestor pre vznik rekordného počtu pôvodných detských piesní s textami od unikátnych autorov, napr.* ***Jozefa Urbana, Maje Mikovej****. Pesničky z Hviezdičky vyšli na niekoľkých CD, kde okamžite získali Zlatú a Platinovú platňu,"* uvádza ďalší rozmer Vlado.

Postúpili do finále

V športovej hale v Čani sme za poslednú dekádu zažili nejedno semifinálové kolo – živé, plné povzbudzujúcich detí zo ZŠ s transparentmi a veľkým potleskom. V porote sa raz ocitla aj bývalá redaktorka Hlásnika **Katarína Šimková**. Z našich obcí sa do celoslovenského kola prespievali, napr. v roku 2010 **Sandra Klempárová** zo Sokolian a **Danko Oravec** z Trsteného pri Hornáde, v 2011 najviac porotu presvedčila **Patrícia Verebová** z Trsteného pri Hornáde a **Timea Horváthová** zo Sene alebo v 2013 **Sandra Juhásová**. V ročníku 2012 zahviezdila **Salome Bindová** z Čane, ktorá vo veľkom finále bola druhá a spevu sa úspešne venuje dodnes.

Povzbudzujúce detské publikum (r. 2010)

Moderátorské duo Železňákovcov v objatí hviezdičiek v Čani

„Môžem potvrdiť, že záujem o spev je u detí po celom Slovensku. Obzvlášť ma teší množstvo spevákov, ktorí sa venujú spevu v našom regióne. Každoročne si tak vypočujeme a nachádzame množstvo talentovaných detí. Už teraz sa tešíme na nový ročník a veríme, že sa od nás opäť niekto prebojuje až do samotného finále." Ak chceš spievať pesničky, prihlás sa do Hviezdičky!

Monika Floriánová, foto archív AH

„Retro deň" na ZŠ Seňa

K škole patria aj rôzne podujatia, besedy, návštevy či tematické dni. Takým bol aj RETRO DEŇ. Vyučovanie, prestávky, zvonenie v štýle 80. rokov minulého storočia – celé to vymysleli samotní pedagógovia. A aj retro týždeň v knižnici. O dobe, keď nebol internet, mobil, instagram, slová ako selfie sme nepoznali. Keď si ľudia zakladali fotky do albumov, „frčali" oversize saká, vypchávky na ramenách, výrazné farby a objem vlasov.

V Seni si zacestovali v čase. Žiaci, učitelia i panie upratovačky prišli do tried inak. Tak, ako chodili v mladosti ich babičky, dedkovia. ***ocú Seňa/ao***

Žiaci si mohli ohmatať dakedajšie telefóny

Tvoríme ozdoby z prírody

Prvú sviecu na adventnom venci s radosťou zapálili záhradkári zo Ždane, veď vence z voňavej čečiny si vyrobili úplne sami. *„Už sa stalo tradíciou, že ZO SZZ v Ždani organizuje pred adventom ukážku vianočného aranžovania a zdobenia adventných vencov. Zamerali sme sa na výrobu výlučne na báze prírodného recyklovania organického materiálu. Čečina, konáriky smreka či jedle, šišky, žalude, bukvice, šípky, sušené kvety... to všetko sa po sviatkoch nechá rozložiť v záhradnom komposte. Použité ozdobné stuhy a držiaky sviečok si odkladáme,"* približuje predseda zväzu záhradkárov **František Veréb**. Účastníci tvorivých dielní pestrej vekovej skladby (30 dospelých a šesť detí) si navzájom pomáhali, pri lepení a výrobe ozdôb zručne asistovala **Anna Juhászová**. Výsledkom sú jedinečné aranžmány plné nápadov a prírody.

fl/ver

Spoločné foto s dielkami do kroniky

Jubilejná 20. Oblastná výstava zvierat v Geči

Opäť na jednotku

„S takou druhovou pestrosťou zvierat som sa na výstave ešte nestretol. A to som už navštívil mnoho chovateľských prehliadok," povedal organizátorom jeden z takmer 900 návštevníkov.

Pastva pre oči aj dušu bola naozaj veľká. Veď Oblastná výstava zvierat usporiadaná Základnou organizáciou Slovenského zväzu chovateľov (ZO SZCH) v polovici novembra v Geči patrí medzi desať najväčších na Slovensku. Na tohtoročnej jubilejnej dvadsiatej bolo vystavených 215 králikov, 220 holubov, vyše 200 kusov hydiny v 72 voliérach a vyše 200 exemplárov exotického vtáctva. Na spestrenie sa predstavilo osem bažantov v štyroch voliérach. Spolu takmer 900 zvierat vystavovalo 114 vystavovateľov.

Hovorí **Jozef Kondáš**, tajomník ZO SZCH. *„Zorganizovanie takejto výstavy si vyžaduje nemálo úsilia. So stavaním klietok sa začína už v pondelok. Každé prihlásené zviera má presne určenú klietku. Zvieratá sú na výstave už vo štvrtok. V piatok prebieha posudzovanie. Tohto roku posudzovalo 11 odborníkov. Výsledky a aj ocenenie sú zahrnuté v katalógu, ktorý je už v sobotu ráno k dispozícii návštevníkom. Okrem toho o vystavované zvieratá sa treba starať a v noci ich aj strážiť, keďže časť nocuje na ihrisku, pod prístreškom."*

Chovatelia, ktorí takúto výstavu pripravili, sa venujú chovateľskej činnosti s láskou a chovateľstvo je pre nich koníčkom. Presvedčili sa o tom aj deti. Sprievodným podujatím na tejto výstave bol aj milý „Králičí hop". Súťažilo sa vo viacerých disciplínach. Preteky králikov cez prekážky na čas, ďalej skok do výšky a do diaľky. Smelšie deti si to mohli vyskúšať samy s požičanými králikmi. Nechýbal pre ne kolotoč aj cukrová vata.

ZO SZCH má 57-ročnú tradíciu a v súčasnosti vyše 40 členov z celého nášho regiónu. Ich celoročná činnosť je chvályhodná. Dozviete sa o nej na stránke: **szch-geča.webnode.sk**.

kn/kčj, foto ZO SZCH

Belgický obor, takmer 8-kilový králik

Vzácny kohút zdrobnelej wyandotky lososovej

Králičí hop premiérovo na výstave v Geči. Ide o preteky športových králikov, realizujú sa už aj majstrovstvá Európy

Čestný Texan

Šimon Hanušovský z Belže je 11-ročný chalan, plne oddaný futbalu. Odmalička videl svojich rodičov i starých rodičov, ako sa venujú zvieratkám. Ledva začal chodiť, už sa s vedrom tmolil medzi voliérami a pomáhal kŕmiť. Lásku k zvieratkám rozvíja stále.

Na októbrovej Krajskej výstave zvierat v Barci, konanej pod záštitou SZCH, prezentoval svojho holuba plemena Texan a získal čestnú cenu. Pekný úspech! Okrem holubov sa venuje chovu anduliek, korel a zdrobnelej hydiny. Svoje zvieratká má rád nadovšetko. Venuje im svoj voľný čas, aj keď ako futbalista Lokomotívy Košice ho veľa nemá. Každý deň pred školou nakŕmi svojich zverencov a stihne ešte aj vyvenčiť psíkov, ktoré má doma. Po škole vedú jeho prvé kroky k voliére. Vzorom mu je jeho otec **Marek Hanušovský**, ktorý sa tiež venuje chovu hydiny, holubov, králikov. To, že zasvätil do chovateľskej záľuby aj svoje dieťa, považuje za najkrajšie strávený čas.

nuš/kčj, foto dokumentácia rodiny

Zázrak Koko Loco

Nechcem veriť vlastným očiam. Kríkvzácnej oranžovohnedej ruže Koko Loco je bohato obsypaný veľkými kvetmi.

„Aký zázrak sa stal? Veď v lete mala táto vaša ruža len zopár menších kvetov, však?" pýtam sa majiteľa Rozária U Bohušov v Nižnej Myšli, **Pavla Bohuša**. Zasmeje sa a odpovie mi protiotázkou: *„Pamätáte sa, ako dlhé letné týždne pálilo slnko?"* Prikývnem a on mi odpovie: *„Aj keď vo všeobecnosti ruže majú rady teplo a jas, odroda Koko Loco nemala silu naplno sa rozvinúť. No peknú slnečnú a zároveň vlhkú jeseň má rada a odmenila sa nám bohatosťou kvetov. Takto sa v druhej tretine roka správajú aj viaceré ďalšie odrody. I preto tu býva aj predposledný mesiac roka, kým neprídu prvé mrazy, krásne."*

Potvrdzujem. Hnedá ruža nám doma kvitla vo váze (na snímke) takmer tri týždne – až do polovice novembra.

Katarína Čániová, foto autorka

Letná a jesenná podoba vzácnej hnedej ruže Koko Loco

Vtedy na severovýchode – tip na výlet

Radar

Poďme sa spolu vybrať do severovýchodného kúta nášho mikroregiónu Hornád. Na vyvýšeninu zvanú Radar s výhľadmi na všetky svetové strany.

Nad Vyšnú Hutku a Košickú Polianku. Nad Torysu, ktorá si ešte tečie svojím tempom, kým sa pri Ždani spojí s Hornádom. Na miesto, kde bývala vojenská posádka s radarom a kde teraz tróni búda bezdomovcov. Na miesto, ktoré je svojím charakterom predurčené na oveľa krajší účel. Na rozjímanie v kaplnke či radostný tanec na upravenej kruhovej ploche...Výlet nepotrvá dlho. Za tri hodiny môžete byť opäť doma.

Od Obecného úradu v Košickej Polianke stúpame ulicou a na jej konci zabočíme doprava ku krížu. Pomáhajú nám pri tom červené cykloznačky. No tu sa končí. Prechádzame okolo záhradkárskej lokality a nad ňou sa cez pole presúvame na poľnú cestu s viditeľnými stopami starého asfaltového krytu. Je síce dosť hmlisto, no aj tak vidíme, či skôr tušíme celú Košickú kotlinu pod nami. Čím stúpame po ceste vyššie, tým je pohľad úchvatnejší. Na charakteristické návršie s kostolom v Nižnej Myšli. Na pôvabné lesné krivky Vyšnej Hutky i vody čanianskeho a gečianskeho jazera. Na dlhý hrebeň Slanských vrchov a na opačnej strane na Slovenské Rudohorie s Kojšovskou hoľou i Šarišskú vrchovinu.

Šípky a výhľad do krajiny

A ešte niečo nás prekvapuje. Nie nadarmo sa pod slovom radar myslí zariadenie na monitorovanie odrazených elektromagnetických vĺn. Tu sú šíre lány polí posiate „monitorovacími" posedmi poľovníkov.

Aj keď spomínanú červenú cykloznačku stále nevidíme a smerovník, zhotovený značkárom Karolom Dzugasom v spolupráci s obcou Košická Polianka, vandali poškodili, jednoznačne vieme, že sme na Radare. V nadmorskej výške 368 metrov. Prezrádza nám to oranžová rúra so štátnym znakom a názvom Geodetický bod, tiež búda i kreslá naznášané zrejme ľuďmi bez domova. Predovšetkým však o cieli cesty hovoria slobodné výhľady na všetky strany. Chce sa nám Radar obtancovať alebo si aspoň posedieť v jeho strede.

Redaktorka Abovského hlásnika – pozorovateľka krajiny z poľovníckeho posedu

No starý gauč pri ohnisku s rárohami pôsobí odpudivo...

A čo má Radar spoločné so slávnym kultovým filmom Vtedy na západe? Nielen slovnú hračku – Vtedy na severovýchode. Ale predovšetkým, ako to vnímame, kvalitu kultového prostredia. Celkom opačnej od súčasnej. A radar sa naopak povie...

Katarína Čániová, foto autorka

Rodáčka z Belže vo svete – aj s našou vlajkou

HAKUNA MATATA – žiaden problém

Cestovať som začala, až keď som ochorela. A cestovanie ma vyliečilo. Bol to nesplnený sen. Splnil sa.

Ďakujem za to hlavne mojej mamke, ktorá mala takú istú túžbu, avšak bolo nás päť súrodencov a doba bola iná. Teraz vo svojich 84 rokoch pozerá cestopisy a stále mi vraví, kam ešte mám ísť, aby sa jej aspoň takto plnili sny.

Túlavé topánky ma zaviedli do rakúskych Álp, kde som aj ostala. Prvá návšteva smerovala do Benátok. Bola som ešte slabá, ale každá cesta ma „dobíjala" energiou a dala sily bojovať s chorobou. V Monaku som si silno uvedomila: *„Majú peniaze, ale zdravie si nekúpia."* Stále som sa prispôsobovala dobrej kamoške, ktorá ma sprevádzala, keď mala voľno. Môj stav bol veľmi zlý. Jej som veľmi vďačná.

Neapol, Pompeje, Padova, Verona, Tirolsko, Sardínia, Sicília, Holandsko, Švajčiarsko, Lichtenštajnsko, Rusko, Malorka, Grécko, Turecko, Egypt, Dubaj. Ten naj naj sen boli Maledivy – raj na zemi. Bola som tam dvakrát.

Choroba ustupovala, cítila som sa lepšie, preto som cestovala ďalej a ďalej. Veľmi zaujímavá bola plavba loďou po Karibiku. Grenada, Dominikánska republika, Svätý Vincent, Svätá Lucia... Karibik má svoje čaro. Všadeprítomná chudoba, ale na počudovanie veľa dobrej energie.

Vlajka mojej rodnej Belže nebola od začiatku so mnou. Ten nápad vo mne skrsol, keď som povzbudzovala slovenských futbalistov v Lichtenštajnsku. Pán starosta nám vlajku zaobstaral a odvtedy cestuje všade so mnou. Bola v Mexiku, krížom krážom po Rakúsku... Teraz je so mnou už tretíkrát v Afrike – v Keni, Tanzánii, Zanzibare. Nerada cestujem na to isté miesto dvakrát, ale tu sa mi páči. Zanzibar leží na rovníku, sú tu neskutočné odlivy a prílivy, príroda živá, západ a východ slnka stále o rovnakom čase, teplo, ktoré milujem a môjmu zdravotnému stavu vyhovuje.

Tu si človek uvedomí, že sa dá žiť ináč, že MY máme všetko a sme stále nespokojní, pričom ONI tu nemajú takmer nič a napriek tomu sú šťastní a zdraví. HAKUNA MATATA – žiaden problém. Sny sa plnia. Mne dávajú silu, pretože už cestujem aj sama.

Alenka Ender,
foto dokumentácia autorky

Alenka na Zanzibare, kde sa narodil slávny spevák Freddie Mercury

V Haniske sa zišla biliardová špička

Účastníci prvého východoslovenského turnaja v Haniske

Klub BiliDart Haniska (predstavili sme ich v č. 3/2020) má byť na čo hrdý.

Po dvoch rokoch činnosti hostil vo svojich priestoroch turnaj Východoslovenského biliardového pohára 2022/2023 s účasťou 14 hráčov z klubov východného Slovenska a Poľska. Niektoré zápasy mohli fanúšikovia sledovať online v živom vysielaní.

„Odozva bola výborná. Výhodu domáceho prostredia som potvrdil 3. miestom, ktoré som zdieľal so Zdenkom Zavadinkom z Prešova. Striebro si do Moldavy nad Bodvou odniesol Zoltán Lukács a zlato v hre č.10 Wojciech Matykiewicz do Poľska," hodnotí **Samuel Szunyog st.**, koordinátor klubových aktivít. Celý pohár má 15 turnajov a v haništianskom klube prebehnú ešte dva v roku 2023.

Na turnaji 8. októbra prebehlo aj vyhodnotenie Východoslovenskej biliardovej ligy B, kde všetky stupne víťazov obsadili hráči BiliDart Haniska: 1. **Monika Palenčárová**, 2. **Janči Palenčár** a 3. **Samuel Szunyog ml.** *„Rozšírenie vybavenia o tretí biliardový stôl súťažných rozmerov nám umožňuje organizovať turnaje regionálneho významu a zapojiť do hry viac hráčov. Teší nás, že okrem našej mládeži si na turnaje napr. mládežnícky biliardový pohár či letnú biliardovú školu, našli cestu aj mladí z blízkeho i širšieho okolia."*

Monika Floriánová, foto archív klubu

Behom za víťazstvami

Bežecká sezóna bola bohatšia ako po predošlé roky. Všetci, ktorí sa zapojili, prekonali najmä sami seba a dosiahli tak víťazstvá z tých najcennejších.

Do jubilejného 10. ročníka Behu Myšľou sa prišlo do Nižnej Myšle 15. októbra zapojiť 65 borcov, miestnych i zo širokého okolia. Ozdobou tejto edície boli špeciálne hlinené medaily, ktoré vhodne dopĺňali profil trate. Tá totiž viedla aj v blízkosti archeologického skanzenu. V hlavných kategóriách nad 16 rokov zvíťazili na 8-kilometrovej trati **Erik Repák** zo susednej Vyšnej Myšle a **Erika Mariňáková** z Košíc.

Svojím spôsobom však vyhrala samotná Nižná Myšľa. Aj tým, že rozšírila rady obcí, kde visí defibrilátor určený na obnovenie srdcovej činnosti. Nižnomyšľania ho majú umiestnený pri vchode do kultúrneho domu.

Erik Repák potvrdil svoju tohtoročnú neporaziteľnosť spomedzi bežcov z nášho regiónu aj o týždeň neskôr, na 4. ročníku Košickopolianskej desiatky. O deväť rokov staršieho Košičana **Štefana Pálfiho** zdolal o pol minúty. Spomedzi žien bola najrýchlejšia **Petra Šamuláková** z Malej Lodiny. Napriek tomu, že štartovala v „staršej" kategórii, víťazku spomedzi bežkýň od 30 do 39 rokov **Lenku Kalafusovú** zdolala o 107 sekúnd. Dcéra víťaza hlavnej kategórie, šesťročná **Sára Repáková**, vyhrala svoju kategóriu rýchlejším časom ako jej rovesníci-chlapci. ***ao/ocú***

S Erikom Repákom zaslúžene stála v Košickej Polianke na stupni aj dcéra Sárka

Beh Myšľou obľubujú aj deti

Medaily z pravej hliny rozdávali v Nižnej Myšli

Verejné priestranstvá Valalík dýchajú novosťou

Z krásneho športovo-oddychového parku na Podlesnej ulici sa tešia deti i mládežníci.

Pásku na slávnostnom otvorení v novembri prestrihli spolu so starostom **Štefanom Petríkom** a hneď si vyskúšali hraciu zostavu so šmýkačkou. Môžu tu hrať basketbal, futbal, zabehať si a tí starší zacvičiť na workoutových prvkoch. Tartanový povrch ihriska je nielen efektný, ale aj bezpečný. Atmosféru relaxu vytvára rozsiahla výsadba trvaliek, kvetov, živých plotov a stromov.

Mladí valalickí športovci už naplno využívajú aj zrekonštruované multifunkčné ihrisko v areáli futbalového klubu, kde vymenili umelú trávu, inštalovali nové bránky, ochranné siete aj umelé osvetlenie. Čoskoro sa renovácie dočká ihrisko pre mamy s deťmi Detský svet pri rímskokatolíckom kostole Všetkých svätých. Jeho drevené zvieratká vytvorili svojho času miestni sochári **Ladislav Staňo** so synom.

„Vytvárať kvalitné verejné priestranstvá je pre nás výzvou. Aj v rámci vo-

lebnej kampane bola pomerne veľkou témou tvorba lepších podmienok pre voľnočasové aktivity, stretávanie a spoznávanie sa ľudí, aj údržba a čistota verejného priestoru," vraví starosta a prezrádza, že Valaličania sa môžu v budúcom roku tešiť aj na tretí park na Slnečnej ulici, na ktorý je už hotová štúdia.

Monika Floriánová, foto: ocú Valaliky

Futbalové divy v Ždani

Ich nadšenie nepozná hraníc. Žiacki futbalisti v Ždani zdatne konkurujú rovesníkom z podstatne väčších miest.

Ide o výsledok systematickej práce miestnych zanietencov TJ Hornád na čele s **Petrom Juhásom**, bývalým mládežníckym hráčom 1. FC Košice.

Koniec leta znamenal totálny triumf. V rámci Ždanianskeho jarmoku sa konali futbalové turnaje prípraviek do 9 (U9) a do 11 (U11) rokov a v oboch kategóriách nechali domáci za sebou talentovaných rovesníkov z Kuzmíc, Čane ako i Rožňavy či košického Galaktiku.

Peter Juhás trávi s chlapcami veľký kus svojho voľného času. Po zanechaní kariéry futbalistu trénoval skoro 10 rokov v susednej Čani. Motiváciou vrátiť sa do domovskej obce bolo pred siedmimi rokmi i to, že jemu samému dorástol syn do veku prípravky. Deťom sa venuje aj vďaka kompletnému zázemiu, ktorú obec na miestom ihrisku poskytla. Aktuálne chodí do dvoch trénujúcich skupín 35 chalanov, už zďaleka nielen zo Ždane.

Peter Juhás a chlapci z kategórie U11, ktorí si preberajú cenu za víťazstvo pri príležitosti Ždaňanského jarmoku

Triumf vo svojej kategórii si v auguste na domácej pôde odniesli aj chalani U9

Počas pandémie sa tréningy načas prerušili. *„Venoval som sa, hlavne cez video, aj **Jakubovi Škovranovi**, rodákovi z nášho regiónu, ktorý aktuálne hrá 3. ligu v Poprade,"* hovorí Peter, ktorý síce je oficiálne vyškoleným trénerom, ale nie profesionál. Z vlastnej skúsenosti a videí už pochytil veľa a vyvinul si vlastný tréningový program prípravy pre jednotlivcov aj tímy. *„Chcel by som, aby chlapci ostali počas celej základnej školy pri nás až do 15 rokov."*

Prípravka U9 bola aktuálne zverená do starostlivosti ďalšiemu nadšencovi **Marošovi Bindovi**.

Aj nedávny turnaj v Rožňave priniesol chlapcom úspech. V oboch kategóriách podľahli až vo finále 1. FC Košice, kde sú podmienky podstatne profesionálnejšie. Vízia tu teda je. Prajeme Petrovi, Marošovi a ich zverencom ešte veľa radosti z hry... a snáď aj úspechov. O desať rokov niektorým z nich možno začneme fandiť aj na medzinárodnej scéne.

Anton Oberhauser, foto archív Petra Juhása

Nohejbal na vzostupe

Všetci zúčastnení svorne zapózovali

Multifunkčné ihrisko v areáli ZŠ v Trstenom pri Hornáde bolo dejiskom 1. ročníka turnaja v nohejbale. Tento šport je hybridom futbalu, volejbalu a tenisu. Kopaním pripomína futbal, sieťou zasa tenis a samotná hra prebieha na volejbalovom ihrisku. Vydarenú akciu podporilo aj krásne počasie, turnaj štyroch družstiev prebehol systémom každý s každým. V konkurencii hráčov z domácej obce, Čane a Ždane si víťaznú trofej vybojovalo trio NK7 Ždaňa.

mk/red

Víťazi z nohejbalového klubu NK7 Ždaňa

Našli útočisko

Ľadový sen snívajú dievčatá z hokejového klubu ICE Dream Košice. Vďaka dohode so správcami a obcou sa ich hlavným pôsobiskom pre tréningy i zápasy stal zimný štadión v Čani. Dôvodom na tento presun boli zvyšujúce sa ceny energií, kvôli ktorým bola prevádzka štadiónov v Košiciach na jeseň dočasne obmedzená. Dievčatá z ICE Dream zostanú v Čani minimálne do konca kalendárneho roka.

ao/foto FB ICE Dream

Z hmlistého rána bol nakoniec krásny slnečný deň ako stvorený na pobyt v prírode. Túru na Skárošskú vyhliadku zorganizoval starosta obce Skároš v spolupráci s poslancami obecného zastupiteľstva. Aj keď účasť bola nižšia, o to lepšia nálada panovala počas celého výstupu. Pečené klobásky a slaninka na Veľkom Miliči ešte nikdy nechutili tak dobre.

Ľubomír Vranka/ah

Abovský hlásnik, štvrťročník Regionálneho združenia obcí Hornád. Adresa: Osloboditeľov 22, Čaňa, IČO: 319 65 041, **redakcia:** Communication House, s.r.o., **adresa:** Štefánikova 6, 040 01 Košice, **e-mail:** regionhornad@gmail.com, **web:** www.regionhornad.sk, **vedúca redaktorka:** PaedDr. Katarína Eva Čániová – tel: 0905 812 883, **redaktori:** Mgr. Anton Oberhauser – tel. 0911 291 255, Ing. Monika Floriánová, **redakčná rada:** predseda Mgr. Karol Dzugas, členovia Ing. Miloš Barcal, Mgr. Monika Gergeľová, JUDr. Ľubomír Vranka, Ing. Štefan Petrík, Mgr. Denisa Vargová, Ing. Ján Kokarda, **distribúcia** - Obecný úrad Ždaňa, tel. 055/698 00 21. Vychádza ako štvrťročník pod registračným číslom EV 3592/09, ISSN 1339 - 2549, **sadzba:** Jozef Veselý - FOGRA studio Košice, **tlač:** ROTAPRINT, s.r.o. Redakcia nezodpovedá za obsah doručenej inzercie.